

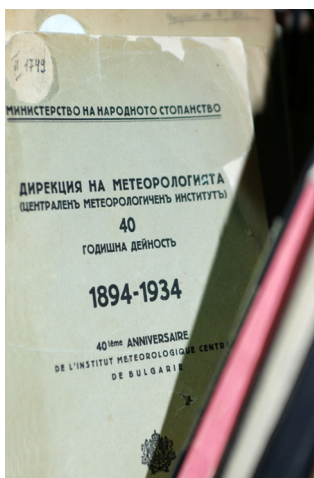
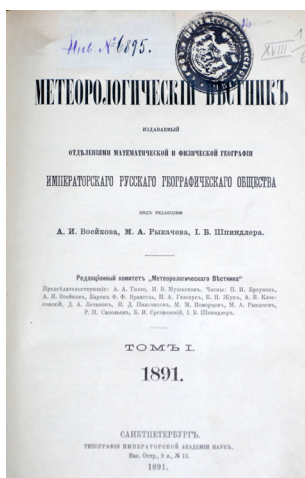
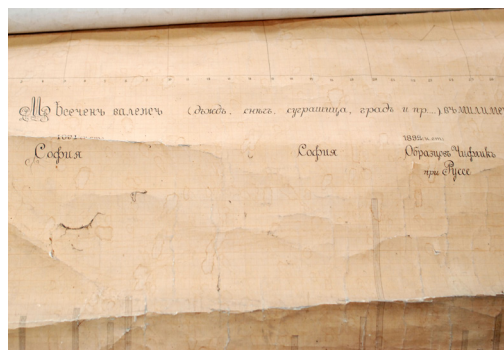
БИБЛИОТЕКА ПРИ НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ НА БАН

Мария Георгиева

Историята на библиотеката при Националния институт по метеорология и хидрология на БАН (НИМХ) е свързана непосредствено със създаването на Дирекцията на метеорологията към Министерството на просветата, което става в 1894 г. с указ на княз Фердинанд. Дирекцията се е намирала в центъра на София на ул. „Регентска” 3 до 1934 г. Тогава е поставено и началото на организираното събиране на специализирана литература. Заслужава си да се отбележат имената на двама наши много известни сънародници – любими поети, работили в метеорологичната служба – Димчо Дебелянов, три години като „пресметач” (септември 1906 г. – септември 1909 г.) и Пейо Яворов (януари 1896 г. – март 1897 г.). Димчо Дебелянов изчислявал и коригирал стойностите на температурата, валежите и други елементи на времето, необходими за климатичния архив, т.е. за историята на климата в България. А Пейо Яворов бил назначен като доброволен метеорологичен наблюдател в дъждомерната станция в град Чирпан. Подписвал се в метеорологичните дневници с името Пею Крачолов Тодоров.

На 20.09.1922 г. е назначен първият библиотекар (Любица Коларова), тъй като се били събрали много книги и трябвало да бъдат описани и подредени. Този ден може да се смята за датата на създаването на библиотеката при Националния институт по метеорология и хидрология на БАН.

Поради натрупания голям обем от книги през следващата 1923 г. е назначен втори библиотекар. Това е генерал Марин Драганов Енчевич (работил в библиотеката от декември 1923 г. до ноември 1931 г.). Генерал Енчевич е забележителен българин, почти непознат на съвременното ни общество. Целият негов живот и военна служба са пример как трябва да се живее достойно, как трябва да се обича и да се служи всеотдайно на родината. Като политически противник на Стефан Стамболов

той е принуден да емигрира в Русия. Неговите спомени, писани в края на живота му и публикувани в книгата „Изповед на един родолюбец”, са неподправено отражение на българската действителност по време на турското робство. В книгата си той пресъздава Освобождението и Руско-турската война, обстановката в България по времето на Стефан Стамболов и Първата световна война. Бил

е съвременник и пряк участник в много важни политически събития в Европа и в света. Генерал Енчевич успява да се завърне окончателно в България през 1922 г. с цената на големи трудности. След потушаването на Септемврийското въстание през 1923 г. е назначен на работа като библиотекар в библиотеката на Дирекцията на метеорологията.

През 1926 г. заглавията продължават да се увеличават и стават над 11 000 тома. Тогава е заведена Първата инвентарна книга, която била най-важният документ на библиотеката. Библиотекарите са имали поставена задача да изработят Азбучен каталог на всички книги и списания, получени в библиотеката. Работата по каталога им е отнела почти 10 г. Литературата в библиотеката и тогава е била строго специализирана в следните области: метеорология, хидрология, земеделие, физика, геофизика, математика, астрономия. По-голямата част от книгите и списанията са се получавали по книгообмен от чужбина, а само малка част от тях са били закупувани. Имало и дарения от Министерството на земеделието, Дирекцията на статистиката, Дирекцията на пощите, Сметната палата, Министерството на финансите, Министерството на образованието. Друга част са били лични дарения от самите автори. На отделни екземпляри има печати, свидетелстващи, че са от личната библиотека на основателя на Дирекцията на метеорологията проф. Спас Вацов.

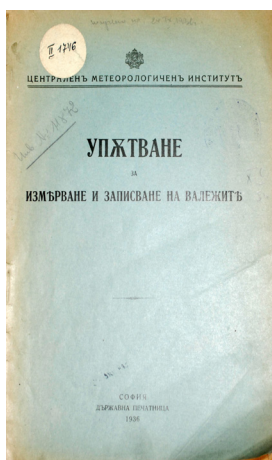
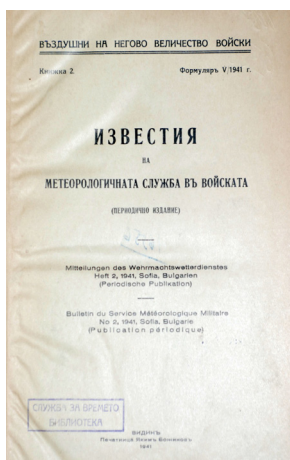
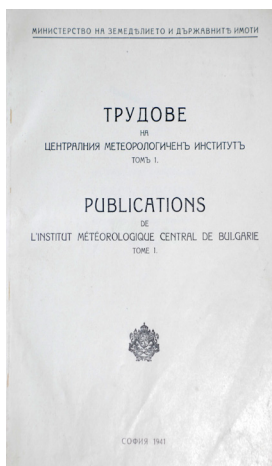
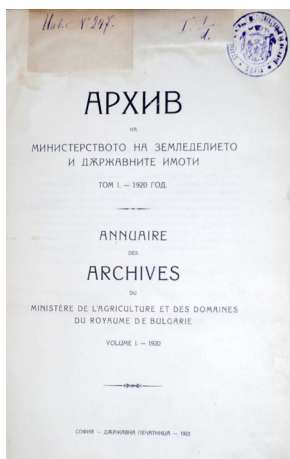
По това време са издадени голям брой публикации, като много от тях са изпращани в чужбина. Най-популярни са „Метеорологичен годишник 1899–1984“ и „Земеделско-метеорологичен бюлетин 1900–1970“. Издавани са „Месечни и годишни изводи от метеорологичните наблюдения в София, Плевен, Габрово, Бургас и Пловдив“ за 1894 и 1903 г., „Bulletin mensuel“ (Месечен бюлетин), 1899–1931, „Земетресения в България

през XIX век“, 1901–1927, 1929–1934, „Народна метеорология“, 1900 г., „Упътвания за метеорологични станции“, „Упътване за водене на наблюдения при дъждомерните станции“ за 1921–1923 и 1927 г., „Астрономичен и климатичен календар“, 1929, 1930, 1931 и др.

По време на Втората световна война и бомбардировките на София книгите от библиотеката са укрити в бункери извън града от служители на Института. Така те са запазени от унищожение.

През 50-те години на XX век библиотеката е преместена в новата сграда на Научния институт по хидрология и метеорология, в която се намира и до ден днешен – на бул. „Цариградско шосе“ 66. Тя се състои от 4 помещения: стая на библиотекаря, читалня с 8 места и две книгохранилища, с обща площ от 160 кв.м.

От началото на 1982 г. библиотеката минава под методичното ръководство на Централната библиотека на БАН. Тогава започва и изготвянето

на Топографски каталог на литературата в библиотеката, защото до този момент такъв не е съществувал. За около 5 месеца са описани над 6000 книги и така каталогът е подреден и завършен. В момента библиотеката разполага с 4 каталога и 9 помощни картотеки.

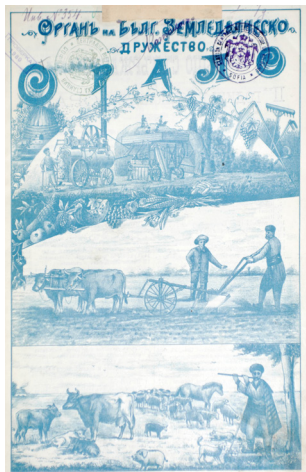
От 2005 година библиотеката на НИМХ е включена в интегрираната информационна система за библиотечна каталогизация на ЦБ на БАН ALEPH-500. Тя представлява своеобразен електронен каталог с много предимства – търсене по автор, теми, ключови думи, проследяване на движението на библиотечните фондове и др.

През 2016 г. фондът на библиотеката наброява общо 22 144 тома, 8907 книги и 13 236 периодични и други видове издания.

Профилът за комплектуване обхваща следните научни направления: метеорология, климатология, хидрология, морски и океански изследвания, агрометеорология, екология – замърсяване на въздуха, водата и почвата, хидрометеорологични прибори и инструменти, телекомуникации, статистика и моделиране, география.

В библиотеката са изградени и запазени следните ценни сбирки на НИМХ:

- Агрометеорологичен годишник, 1966–1983
- Годишник на хидрографните наблюдения в България, 1934–1939
- Земеделско-метеорологичен бюлетин, 1900–1970
 - Известия на ИХМ (Институт по хидрология и метеорология), 1964–1974
 - Известия на службата за времето за 1940, 1941 и 1950 г.
 - Метеорологичен годишник, 1899–1984
 - Метеорологичен годишник за София, 1961–1976
 - Проблеми на метеорологията и хидрологията, 1987–1991
 - Сборен агрометеорологичен годишник, 1958–1966
 - Сборен метеорологичен годишник, 1941–1950
 - Списание „Хидрология и метеорология”, 1950–1984
 - Трудове на ИХМ, 1958–1964
 - Трудове на ЦМИ (Централен метеорологичен институт), 1941–1959
 - Хидрогеологичен годишник, 1958–1979
 - Хидрологичен годишник, 1935–1983
 - ВЖМ&Н (Bulgarian Journal of Meteorology and Hydrology), 1990–

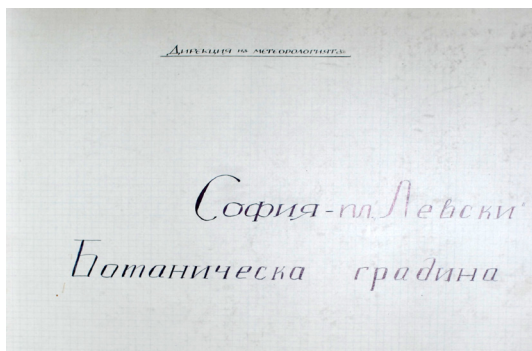

В библиотечния фонд са обособени сбирки на част от личните библиотеки на известни учени, работили в НИМХ – проф. Любен Събев, проф. Димитър Бакалов, проф. Кирил Янков и проф. Владимир Шаров. Библиотеката притежава дарение от 150 тома от най-известните и търсени списания на Американското метеорологично дружество (American Meteorological Society). Съществува и огромна сбирка от публикации на Световната метеорологична организация (СМО).

Езиковият състав на фонда сочи, че най-значителен е делът на литературата на чужди езици – на руски и английски, което съответства на една от основните задачи на библиотеката да обслужва науката в тази област и да предоставя необходимата информация за чуждестранни учени и организации. Съобразно с бюджетните възможности се развива и поддържа книгообменът по научната тематика на института с над 50 сродни библиотеки по света.

Тази година библиотеката при Националния институт по метеорология и хидрология ще навърши

Октомври
— Средни дневни температури —

Година	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1943	0.0	3.5	3.3	3.3	3.4	3.1	3.1	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5
48	-1.0	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1	-1.1
52	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
60	3.0	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1
62	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
64	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
66	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
68	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
70	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
72	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
74	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
76	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
78	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
80	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
82	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
84	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
86	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
88	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
90	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
92	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
94	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
96	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
98	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
00	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0

94 години дейност. През всичките тези години тя постепенно събира своя книжен фонд, като активно помага за развитието на научно-изследователската дейност в института, на заетите в наблюдателните метеорологични, агрометеорологични и хидрологични мрежи и на всички външни посетители от сродни институти, научни учреждения, университети, студенти и докторанти. Така библиотеката на НИМХ е допринесла за израстването на цяло поколение научни работници и преподаватели в областта не само на метеорологията, климатологията, хидрологията и агрометеорологията, но и на останалите близки науки като география, геофизика, биология, туризъм, инженерни науки и др.

През последните десетилетия информационните технологии завладяха целия свят и човечеството навлезе в ерата на интернет. Този процес е много бърз и необратим. Едно от най-древните и консервативни учреждения – библиотеката, в унисон с новото време, също се променя и от хранилище за документи се превръща в част от информационната инфраструктура. Библиотеката на НИМХ е включена в системата на библиотеките от ЦБ на БАН и се стреми чрез новите технологии да подобри и развие библиотечно-информационното обслужване, за да отговори на своите цели – подпомагане на професионалното развитие на научните работници в БАН и в другите академични учреждения, и най-вече утвърждаване на позициите на науката в България и по света.